

नीचावयस् (नी० + व०) adj. dessen Kraft versagt RV. 1,32,9.

नीचीन (von न्यञ्) adj. unten befindlich, nach unten gerichtet, herabhängend, herabfließend: नीचीना स्युरूपरि बुध्न एयाम् RV. 1,24,7. नीचीनमृद्या डुहे 10,60,11. शर्काटस्य नीचीनस्योपमर्षतः AV. 7,56,5. स-त्रोडनीचीनमुख Bṛāg. P. 8,22,14. तस्य (वटस्य) स्कन्धेभ्यो नीचीनाः पयो-दधिष्वतमधुगुडान्नायस्वरशय्यासनाभरणादयः 5,16,25.

नीचीनवार (नी० + वार) adj. die Öffnung —, den Ausgang nach unten habend: कवन्ध RV. 5,83,3. अथत 8,61,10. गो 10,106,10.

नीचैःकर (नीचैस् + 1. कर) adj. Tiefe des Tons verleihend TAITT. PRĀT. 2,10 in Ind. St. 4,103.

नीचैस् (instr. pl. von नीच) UNḌIS. 3,13. adv. gaṇa स्वरादि zu P. 1,1,37 (parox., nach der Kāc. aber oxyt.). 1) niedrig, unten, nach unten, hinunter, tief H. an. 7,51. AV. 2,3,3. नीचैः पयस्ताम् 3,19,3. 9,2,1. 15. नीचैदासा उप सप्तसु भूमिम् 5,11,6. नीचैर्हरति ÇAT. Br. 1,8,3,14. नीचैर्वास्यति — शीति वायुः in der Tiefe, unter dir (der Wolke) MEGH. 43. नीचैरामनसस्थितः Spr. 861. नीचैः स्थित्वा विनीतवत् so v. a. geneigt MBh. 1,3287. 3,5007. नीचैर्दमणाय प्रणेमिरे R. 4,33,33. PAÑKAT. I,138. वर्षासु वाताः परूया नीचैः शर्करवर्षिणः HARIV. 11153. MBh. 9,1201. नीचैर्गच्छत्युपरि दश चक्रनेमिक्रमेण MEGH. 108. नीचैर्नीचैस्तरां याति निपातमयशङ्कया Kām. Nitis. 13,15. नीचैर्मुख adj. mit gesenktem Gesichte P. 6,2,168, Sch. वपुःप्रकर्षादज्ञयद्गुरु रघुस्तथापि नीचैर्विनयाददृश्यत नीच-द्रिग, kleiner RAGH. 3,34. नीचैस् = अल्प AK. 3,3,17. H. 1541. H. an. MED. avj. 81. — 2) in geneigter Stellung so v. a. ehrerbietig, bescheiden, sich demüthig unterordnend Kām. Nitis. 7,42. प्रवेश्य चैनं पुरमय-यायी नीचैस्तथोपाचरत् RAGH. 3,62. — 3) leise H. an. MED. नीचैः शंस AMAR. 67. ब्राह्मण पुत्रस्ते ज्ञातः । किं तर्हि वृषल नीचैःकृत्वाचने oder नीचैः कृत्वा, नीचैःकारम् P. 3,4,59, Sch. नीचैस्तराम् leiser Ait. Br. 3,24. KĀTJ. ÇR. 7,2,31. ÇĀKKH. GRUJ. 4,15. mit gesenkter Stimme in gramm. Sinne: नीचैरनुदातः VS. PRĀT. 1,109. P. 1,2,30. — 4) N. eines Berges, der nach den Scholien auch वामनगिरि und खर्व (Zwerg) heisst: नीचै-राख्यं गिरिम् MEGH. 26. — Vgl. उच्चैस्, निम्नैस्, शनैस्.

नीचाञ्चवत् (नीच + उञ्च + वृत्) u. Epicykel COLEBR. Misc. Ess. II,399.

नीचापगत (नीच + उप०) adj. niedrig am Himmel stehend: उत्तका VARĀH. BRH. S. 32,15.

नीच्य (von नीच), नीच्येति in untergeordneter Stellung sich befinden, Solave sein (दास्ये) SIDDH. K. 162, b, 5 v. u.

नीच्य (von न्यञ्) adj. unten wohnend; subst. Bez. von Völkern im Westen AIT. Br. 8,14.

नीउँ, नीऊँ m. n. gaṇa अर्थर्चादि zu P. 2,4,31. 1) Ruheplatz, Lager; = स्थान H. an. 2,122. MED. d. 17. आयोर्गुवानो वृषभस्य नीऊँ RV. 4,1,11. 12. समानं नीऊँ वर्षणो वसनाः स त्रिगिरे महिषा अर्थतीभिः 10,3,2. आयोर्ह स्कूम्भ उषमस्य नीऊँ (तस्यैव) 6. तानि नीडानि तिष्ठानाम् R. 4,43,17. — 2) Vogelnest AK. 2,3,37. H. 1319. H. an. MED. HALĀJ. 2,85. MBh. 3,1224. 12,9296. दिनन्ते अन्ते नीडानि त्रगाः कृतालयाः R. GORR. 2,96,28. 3,3,5. ÇĀK. 170. MEGH. 24. Spr. 411. VARĀH. BRH. S. 94,2. fgg. तमा-लतरुकृतं PAÑKAT. 80,5. Bṛāg. P. 3,3,40. 17,12. 7,2,55. — 3) der in-neren Raum des Wagens ÇAT. Br. 1,1,2,9 (m.). 3,3,1,1. 6,3,18. भग्नच-क्रान्तीड (रथ) MBh. 6,3150. 7,4384. R. 5,40,14. 42,16. Bṛāg. P. 4,26,

2,29,19. रथ० KĀTJ. ÇR. 18,3,18. MBh. 3,844. 4,1980. 6,2198. 5320. नीडान् 9,187. Bṛāg. P. 5,21,15. नीडानि MBh. 11,527. — Vgl. अ०, एक०, कृप०, निनीडि, स०. Wird von BENFEY auf सद् mit नि (निपद्, निर्द, नीड) zurückgeführt; man könnte aber auch an इल् mit नि den-ken, wenn nicht nidus und Nest, viell. auch FNE3A0 zu berücksichti-gen wären.

नीडक (von नीड) Vogelnest MBh. 12,9297.

नीडज (नीड + ज) m. Vogel (im Nest geboren) H. 1317. HALĀJ. 2,83. नीडजेन्द्र Beiw. Gaṇa's PRĀKINACIVASTUTI im ÇKDR.

नीड्य, नीऊय् (von नीड) nach SĀJ. aneinanderbringen, handgemein werden lassen; viell. zur Ruhe bringen: कर्हि स्वित्तिर्दन्तु यन्मिर्नु-न्वीरैर्वीरान्नीऊयसे जयाजोन् RV. 6,33,2.

नीउँ, नीऊँ m. viell. Hausgenosse (vgl. नीड): दिवः श्येनासो अमुर-स्य नीऊयः RV. 10,92,6.

नीडोद्भव (नीड + उद्भव) m. Vogel (im Neste geboren), AK. 2,3,34.

नीत 1) adj. s. u. 1. नी. — 2) n. a) Wohlstand. — b) Korn ÇABDĀR-THAK. im ÇKDR. — TRIK. 3,3,21 wird ohne Angabe der Bed. नीत als neutr. und fem. (नीता) aufgeführt. — Vgl. अमु०, त्रिणीता, डनीति, नवनीत, युष्मा०, सु०.

नीतिमय्र (नीत so v. a. नवनीत) adj. noch nicht vollständig zu But-ter geschlagen (दधि) TBR. 1,4,2,7.

नीति (von नी) f. 1) Führung, Leitung; = प्रापण (Hinschaffung; obtaining, acquirement, acquisition WILS.) H. an. 2,176. MED. I. 30. — 2, richtiges, kluges Benehmen, Lebensklugheit, Politik, Staatsklugheit H. 743, Sch. H. an. MED. नीतिः शास्त्रेण वर्तनम् SĀH. D. 489. यथा वा नात्र भेदः स्यात्तथा नीतिर्विधीयताम् MBh. 1,7612. 4,833. नीतिरस्मि निगीपताम् Bṛāg. 10,38. KUMĀRAS. 1,22. पालितं वर्धयेन्नीत्या (v. l. वर्धयेन्नित्यम्, auf eine kluge Weise JĀC. 1,316. अर्जवं हि कुटिलेषु न नीतिः MALLIN. zu KIR. 1,30. काले खलु समारब्धाः फलं वप्नन्ति नीतयः RAGH. 12,69. इयं किमपि नीतिस्तु प्रयुक्ता मन्त्रिभिर्भवेत् KATHĀS. 16,55. 3,44. 12,44. PAÑ-ĀT. 24,22. HIT. Pr. 7. 13,18. MĀRK. P. 27,19. SĀH. D. 71,14. Spr. 333. BHATT. 1,2. ०ज्ञ M. 7,177. VARĀH. BRH. S. 16,24. RĀGA-TAR. 3,389. ०चिद् HIT. 13,13. ०कुशल I,193. 207. ०वेदिन् AK. 2,8,4,19. ०निपुण BHARTṚ. 2,81. ०व्यतिक्रम RĀGA-TAR. 3,398. नृप० BHARTṚ. 2,39. राज० MBh. 13,978. PAÑKAT. 188,4. उदकात्तं (श्रोद्?) क्षिगधो अनुगम्यत इति नीतिः स्मर्यता-म् Vorschrift des richtigen Benehmens ÇĀK. CU. 83,11. ०शतक n. heissen die 100 Sprüche ethischen Inhalts von Bhartṛhari. Die Niti als Göttin personifiziert HARIV. 14035. — 3) Verhältniss: सर्वथा धर्ममूला श्री धर्मशार्थपरिग्रहः । इतरेतर्योनीति विद्धि मेघोदधी गथा ॥ MBh. 3,1292. — 4) das Darreichen P. 5,3,77. nach der Kāc. = सामदानादि-रूपायः, was nicht passt. — Vgl. अयणीति, अदब्धनीति, अमु०, अमु०, कु०, दण्ड०, देव०, वर्ष०, वसु०, शर्ध०, सकृत्.

नीतिघोष (नी० + घोष) m. N. des Wagens des Brhaspati TRIK. 2,8,48.

नीतिप्रदीप (नी० + प्र०) m. die Lampe für kluges Benehmen, Titel einer Sammlung von Sprüchen, die Vetālabhaṭṭa zugeschrieben wird, HAEH. Anth. 326. fgg.

नीतिमञ्जरी (नी० + म०) f. Titel eines über das richtige Benehmen